

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

17.04.2023. – 21.04.2023

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 24.04.2023. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
17.04.2023. – 21.04.2023.

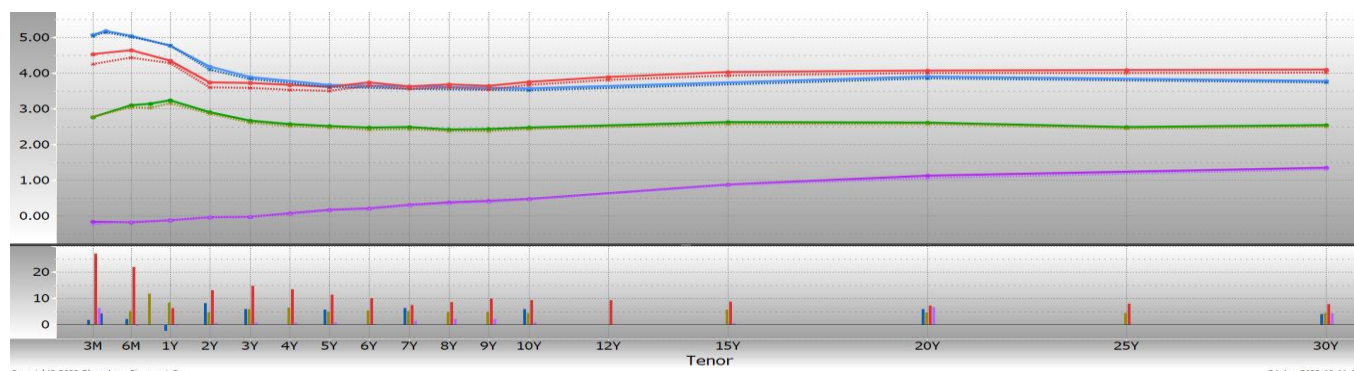
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	14.4.23		21.4.23		14.4.23		21.4.23		14.4.23		21.4.23		14.4.23		21.4.23	
2 godine	2.88	-	2.92	↗	4.10	-	4.18	↗	3.62	-	3.75	↗	-0.04	-	-0.04	➡
5 godina	2.47	-	2.52	↗	3.61	-	3.66	↗	3.51	-	3.62	↗	0.17	-	0.17	➡
10 godina	2.44	-	2.48	↗	3.51	-	3.57	↗	3.67	-	3.76	↗	0.48	-	0.47	➡

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	14.4.23	-	21.4.23	
3 mjeseca	2.818	-	2.801	↗
6 mjeseci	3.046	-	3.097	↗
1 godina	3.195	-	3.261	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznic

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 21.04.2023. godine (pune linije) i 14.04.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su bilježili volatilna kretanja tijekom proteklog tjedna, ali su u odnosu na prethodni tjedan ipak zabilježili rast. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 4 i 5 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 5.5 i 8 baznih bodova.

Prema istraživanju Bloomberg-a objavljenim početkom prošlog tjedna ekonomisti očekuju da će ECB povećati kamatnu stopu na depozite banaka na 3,75% (trenutno 3,0%) do srpnja i na toj razini je zadržati do kraja tekuće godine. Članovi UV ECB u promatranom razdoblju su u svojim izjavama uglavnom naglašavali da će vjerojatno biti potrebno dodatno povećati kamatne stope, dok neki nisu isključili ni mogućnost da naredno povećanje iznosi 50 baznih bodova. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da bi još jedno povećanje kamatnih stopa sljedećeg mjeseca bilo odgovarajuće, a da bi podatci koji trebaju biti objavljeni u dolazećim tjednima trebalo da odrede iznos povećanja. U prilog ovakvim izjavama i očekivanjima idu i objavljeni finalni podatci o kretanju inflacije u eurozoni u ožujku, koji su potvrdili rekordno visoku stopu temeljne inflacije od 5,7%, na šta već duže vrijeme veći broj zvaničnika ECB upozorava, unatoč padu osnovne stope inflacije tijekom proteklih nekoliko mjeseci.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (final.) OŽUJAK	6,9%	6,9%	8,5%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final.) OŽUJAK	5,7%	5,7%	5,6%
3.	Stopa inflacije – Italija (final.) OŽUJAK	8,2%	8,1%	9,8%
4.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) OŽUJAK	9,8%	7,5%	15,8%
5.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) VELJAČA	-	2,3%	0,5%
6.	Tekući račun – EZ (u milijardama EUR) VELJAČA	-	24,3	18,6
7.	Tekući račun – Italija (u milijunima EUR) VELJAČA	-	-884	-5.225
8.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR) VELJAČA	-	-0,1	-11,6
9.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR) VELJAČA	-	2,11	-4,24
10.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR) VELJAČA	-	-2,47	-3,96
11.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) TRAVANJ	53,7	54,4	53,7
12.	Odnos duga i GDP-a – EZ (G/G) 2022. godina	-	91,6%	95,4%
13.	Indeks povjerenja potrošača – EZ prelim. TRAVANJ	-18,5	-17,5	-19,1
14.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka TRAVANJ	15,6	4,1	13,0
15.	Maloprodaja – Francuska (G/G) OŽUJAK	-	-5,6%	-4,2%
16.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska OŽUJAK	-	3,5%	3,5%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili rast, posebno na prednjem dijelu krive. Prema očekivanjima tržišnih sudionika vjerojatnoća povećanja referentne kamatne stope Feda za 25 baznih bodova na sjednici u svibnju iznosi 85%, dok vjerojatnoća da će ciklus povećanja pauzirati u lipnju iznosi 75%. Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je izjavio da bi Fed trebao da nastavi sa ciklusom povećanja referentne kamatne stope na osnovi nedavnih podataka koji pokazuju da je inflacija i dalje visoka. S druge strane, predsjednik Feda iz Atlante Bostic je istaknuo da favorizira još jedno povećanje referentne kamatne stope od 25 baznih bodova. Predsjednica Feda Clevelanda Mester je juče izjavila da Fed još uvijek ima više povećanja kamatnih stopa pred sobom, napominjući da je agresivni potez povećanja cijene zaduživanja u prošloj godini bio usmjeren ka smanjenju visoke inflacije. U ovom kontekstu Mester je dodala da tražnja i dalje nadmašuje ponudu i na tržištu proizvoda i na tržištu rada, a inflacija je i dalje previsoka.

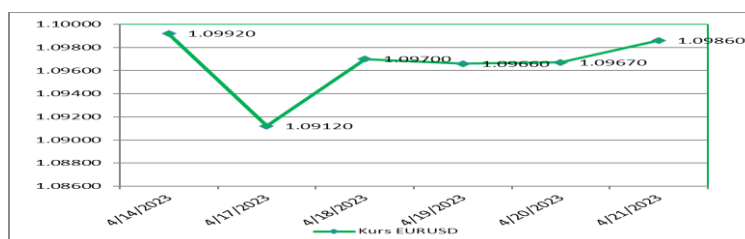
Protekli tjedan je objavljeno Fedovo izvješće o stanju američkog gospodarstva, Beige Book, u kojem je istaknuto da je ekonomija SAD u zastoju posljednjih tjedana sa usporavanjem zapošljavanja i inflacije, kao i smanjenjem odobravanja kredita. Navedeno je da se ukupna ekonomska aktivnost malo promijenila posljednjih tjedana, dok su banke pooštrile standarde kreditiranja zbog povećane neizvjesnosti i zabrinutosti oko likvidnosti.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 14. TRAVNJA	-	-8,8%	5,3%
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 15. TRAVNJA	240.000	245.000	240.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 8. TRAVNJA	1.825.000	1.865.000	1.804.000
4.	Vodeći indeks OŽUJAK	-0,7%	-1,2%	-0,5%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P TRAVANJ	49,0	50,4	49,2
6.	PMI indeks uslužnog sektora P TRAVANJ	51,5	53,7	52,6
7.	PMI kompozitni indeks P TRAVANJ	51,2	53,5	52,3
8.	Prodaja postojećih kuća (M/M) OŽUJAK	-1,8%	-2,4%	13,8%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0992 na razinu od 1,0986.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna objavljeni su podaci o stopi inflacije u Velikoj Britaniji, koja je u ožujku iznosila 10,1%, iznad očekivanja (9,8%), niže u odnosu na veljaču kada je iznosila 10,4%. Ovakve rezultate su tržišni sudionici protumačili kao signal još jednog povećanja kamatnih stopa na narednom sastanku BoE. Tako se očekuje da će rast referentne kamatne stope u svibnju iznositi 25 baznih bodova. Blagi pad inflacije u ožujku je rezultat smanjenja cijene goriva, ali je došlo do rasta cijena hrane što je utjecalo na to da temeljna inflacija ostane na razini 6,2%. Ovakvo stanje bi moglo usporiti povratak inflacije BoE na ciljanih 2%, dok bi se ciklus rasta kamatnih stopa mogao produžiti do ljeta. Ipak, očekuje se da će inflacija u travnju biti smanjena na oko 8% jer je izraženi rast troškova energije za kućanstva iz prošle godine isključen iz godišnje komparacije.

Plaće u Velikoj Britaniji su povećane brže nego što se očekivalo u prošlom mjesecu, što bi, prema mišljenju ekonomista, moglo navesti BoE da na narednom sastanku poveća referentnu kamatnu stopu unatoč neočekivanom rastu nezaposlenosti. Nezaposlenost je povećana na 3,8%, što je najveća stopa od II tromjesečja 2022. godine. Tijekom posljednja tri mjeseca zaključno sa siječnjom plaće su u Velikoj Britaniji povećane za 5,9% (revidirani podatak) i na toj razini su ostale i tijekom veljače. Visoka inflacija znači u realnim terminima da su prosječne zarade u veljači bile za 4,1% niže u odnosu na godinu ranije, što je najveći godišnji pad zarada od kada Agencija za statistiku vodi ove podatke (od 2001. godine). BoE je priopćila da će rast plaća biti ključni čimbenik procjene da li će snažna inflacija u prošloj godini, koja je bila najveća u posljednjih 40 godina, kreirati inflatornu dinamiku u zemlji koja je sada veća u odnosu na SAD ili EMU. Goldman Sachs očekuje rast referentne kamatne stope u svibnju za 25 baznih bodova, dok se ranije očekivalo da neće doći do rasta kamatnih stopa.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti VELJAČA	3,7%	3,8%	3,7%
2.	Stopa inflacije (G/G) OŽUJAK	9,8%	10,1%	10,4%
3.	Maloprodaja (G/G) OŽUJAK	-3,1%	-3,2%	-3,0%
4.	Indeks povjerenja potrošača TRAVANJ	-35	-30	-36
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P TRAVANJ	48,4	46,6	47,9
6.	PMI indeks uslužnog sektora P TRAVANJ	52,8	54,9	52,9
7.	Kompozitni PMI indeks P TRAVANJ	52,2	53,9	52,2

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,88551 na razinu od 0,88363. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2413 na razinu od 1,2432.

JAPAN

Novoizabrani guverner BoJ Ueda je poslao jasnu poruku sudionicima na samitu G20 da će BoJ zadržati ultraniske kamatne stope, barem za sada. Otkako je preuzeo mandat, Ueda je odbacio neke nagovještaje da će veliki poticaj njegovog prethodnika Kurode ubrzo biti ukinut. Jasno je da će rasprave kada i kako treba da se promijeni monetarna

politika potrajati, što Uedi daje prostor da priopći globalnom financijskom tržištu kako se promjena monetarne politike neće dogoditi uskoro. Ueda je izjavio da je i dalje cilj BoJ da se postigne inflacija od 2% uz monetarne olakšice i da će taj proces potrajati. On je u Donjem domu Parlamenta izjavio da ne vidi hitnu potrebu da se izvrši revizija zajedničkog dogovora sa Vladom, koji je postignut prije otprilike deset godina. Zajednički dogovor, koji nije pravno obvezujući, propisuje odgovarajuće uloge koje bi Vlada i BoJ trebalo da „odigraju” kako bi Japan izvukle iz deflacije. Ueda je dodao da će se približiti ciljanoj razini inflacije od 2%, zadržavajući se na monetarnom popuštanju i naglasio je potrebu da firme u Japanu treba da povećaju ulaganja u ljudski kapital jer bi ekonomski rast trebalo da doprinese povećanju plaća i održavanju inflacije.

Ključna stopa inflacije u Japanu je nastavila da bilježi rast i nadmašuje očekivanja uoči prvog sastanka BoJ pod rukovodstvom novoizabranog guvernera Uede. Stopa inflacije, koja isključuje hranu, je povećana iznad očekivanja, na 3,1% u ožujku. Tempo rasta inflacije je bio isti kao u prethodnom mjesecu, iako su ekonomisti očekivali usporavanje inflacije na 3%. Stopa inflacije u ožujku je smanjena na 3,2% sa 3,3% godišnje, a sukladno očekivanjima (3,2%). BoJ i dalje očekuje da će se inflacija smanjiti ispod 2% krajem ove godine i da je trenutna ultrastimulativna monetarna politika odgovarajuća, iako stopa inflacije bilježi rast iznad 3% sedmi mjesec zaredom. Pojačane su špekulacije da će BoJ promijeniti monetarnu politiku uoči prvog sastanka koji se održava 28. travnja, iako je Ueda izjavio da je trenutna monetarna politika primjerena.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje	
1.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	VELJAČA	-	-0,5%	-3,1%
2.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	VELJAČA	-	3,9%	-5,5%
3.	Trgovinska bilanca (u milijardama JPY)	OŽUJAK	-1.294,8	-754,5	-898,1
4.	Izvoz (G/G)	OŽUJAK	2,4%	4,3%	6,5%
5.	Uvoz (G/G)	OŽUJAK	11,6%	7,3%	8,3%
6.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	VELJAČA	0,4%	0,7%	0,7%
7.	Porudžbine strojnih alata (G/G) F	OŽUJAK	-	-15,2%	-10,7%
8.	Stopa inflacije (G/G)	OŽUJAK	3,2%	3,2%	3,3%
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	TRAVANJ	-	49,5	49,2
10.	PMI indeks uslužnog sektora P	TRAVANJ	-	54,9	55,0
11.	Kompozitni PMI indeks P	TRAVANI	-	52,5	52,9

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 147,04 na razinu od 147,40. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 133,79 na razinu od 134,16.

NAFTA I ZLATO

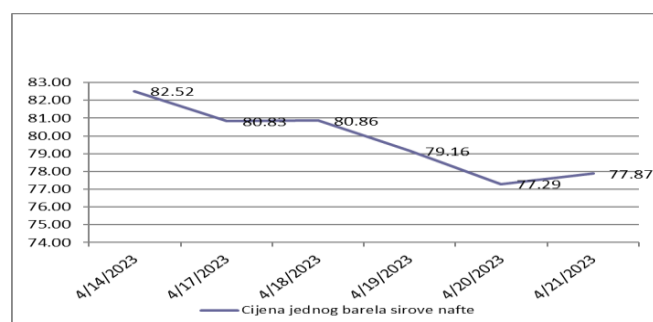
Na otvaranju tržišta u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila je 82,52 USD (75,07 EUR).

Cijena ovog energenta je tijekom proteklog tjedna imala tendenciju smanjenja. Početkom tjedna cijena nafte je smanjena na razinu od oko 80 USD pod utjecajem signala slabije tražnje za naftom iz Kine, kao i snažnijeg USD. Neke azijske rafinerije razmatraju smanjenje obujma prerade sirove nafte, jer se profitne marže smanjuju, signalizirajući smanjenu potražnju za naftom u regiji, dok je zabrinutost pojačala slabost na globalnom tržištu dizela. U utorak cijena ovog energenta nije zabilježila veće promjene, nakon što je iz API priopćeno da su zalihe nafte u SAD smanjene za 2,7 milijuna barela u prošlom tjednu, dok su zalihe plina smanjene za 1 milijun barela. Sredinom tjedna cijena nafte je nastavila bilježiti smanjenje pod utjecajem zabrinutosti oko ekonomskog usporenja u SAD, što je imalo snažniji efekat na cijenu nafte nego značajan pad zaliha nafte, čime je anulirana većina dobitaka nakon odluke OPEC+ o smanjenju ponude.

Cijena nafte je u petak blago povećana, te se kretala oko razine kao kada je OPEC+ odlučio da smanji obujam ponude ovog energenta. Cijena nafte je krajem tjedna uglavnom fluktuirala oko razine od 77 USD po barelu, te je bila pod pritiskom jačeg USD i nedavnih slabih ekonomskih signala u SAD i Europi.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 77,87 USD (70,88 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je smanjena za 5,63%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.004,17 USD (EUR 1.823,30).

Početkom tjedna cijena ovog plemenitog metala je smanjena pod utjecajem snažnijeg USD i rasta prinosa na državne obveznice, dok tržišta još uvijek razmatraju i analiziraju da li će Fed još jednom povećati svoje referentne kamatne stope. U utorak je cijena zlata povećana, te je ponovo probijena razina cijene od 2.000 USD po jednoj finoj unci pod utjecajem slabijeg USD i slabijih prinosa na državne obveznice SAD. Sa druge strane investitori procjenjuju da li će Fed povećati referentnu kamatnu stopu u svibnju ili će ipak početi sa pauziranjem, što se također odražava na cijenu zlata.

Nakon blagog smanjenja ispod USD 2.000 u srijedu, već u četvrtak cijena zlata je zabilježila blagi oporavak i kretala se iznad navedene razine pod utjecajem slabljenja tečaja USD. Naime, predstojeći razgovori o gornjoj granici američkog duga mogli bi izazvati dodatno interesiranje za investicije u zlato, imajući u vidu da su podatci sa američkog tržišta glavni pokretač kretanja cijene zlata. Tijekom trgovanja u petak cijena zlata je smanjena ispod razine od 2.000 USD unatoč deprecijaciji USD, a nakon komentara zvaničnika Feda koji su nagovijestili dalji rast kamatnih stopa, što se negativno odražava na cijenu zlata kao financijske imovine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.983,06 USD (EUR 1.805,08). U odnosu na prethodni tjedan cijena zlata je smanjena za 1,05%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

